

Araştırma Makalesi ♦ Research Article

Akdeniz’de Düzensiz Göçler ve Göçmenler: Terraferma Filmi Örneği

Irregular Migrations and Migrants in the Mediterranean: Terraferma Film Sample

Elif GÜN*

 0000-0002-5916-7871

Handan TEKEMEN*

 0000-0003-1814-4187

MAKALE BİLGİSİ

Başvuru tarihi: 17 02 2021
Düzeltilme tarihi: 18 03 2021
Kabul tarihi: 06 04 2021
Yayımlanma tarihi: 15 04 2021

Anahtar Kelimeler:

Sosyoloji
Düzensiz Göçler
Göçmen Kaçakçılığı
Küresel Eşitsizlik
Dramaturjik Çözümleme

ARTICLE INFO

Received: 17 02 2021
Received in revised form: 18 03 2021
Accepted: 06 04 2021
Published: 15 04 2021

Keywords:

Sociology
Irregular Migration
Migrant Smuggling
Global Inequality
Dramaturgical Analysis

ÖZ

Sosyal ve ekonomik çatışmalar beraberinde risk ve tehlikelerle dolu olan düzensiz göçleri tetiklemekte ve küresel ölçekte gerçekleşen insan hareketliliklerine zemin hazırlamaktadır. Öyle ki, giderek yoğunlaşan düzensiz göç hareketlilikleri kimlik, aidiyet ve tanınma sorunu haline gelmiş ve yeni tartışma alanlarını da beraberinde taşımıştır. Ulus devletlerin tek başına kontrol edebileceği bir olgu olmanın ötesine geçen düzensiz göçler özellikle Avrupa ülkeleri tarafından bir güvenlik tehdidi olarak algılanmakta ve yeniden düzenlenen göçmen politikalarıyla kısıtlamalar çeşitlenmektedir. Yasal yolların tıkanması beraberinde yasadışı yöntemlere olan talebi arttırmakta ve göçmen kaçakçılığını daha da görünür kılmaktadır. Öte taraftan Avrupa’ya ulaşmada göç rotası olarak kullanılan Akdeniz, kıyıya vuran cansız bedenlerle özdeşleşir hale gelmiş bulunmaktadır. Akdeniz’de boğularak yaşamını yitiren göçmenlere ilişkin istatistik veriler düzensiz göç olgusunun ulus devletlerin siyasi, ekonomik ve toplumsal çıkarlarının ötesinde bir yaşam hakkı meselesi olduğunu hatırlatmış ve sorunun farklı platformlarda ele alınmasını hızlandırmıştır. Bu perspektiften hareketle çalışma kapsamında Akdeniz üzerinden gerçekleşen düzensiz göçün ele alındığı Terraferma filmi araştırma konusu olarak belirlenmiş ve dramaturjik çözümleme tekniğinden yararlanılarak analiz edilmiştir. Film olay örgüsü, konu, ana fikir, varsayım, karakterler ve çatışmalar temelinde tematik olarak yorumlanmıştır. Bir taraftan küresel eşitsizliklerin düzensiz göçler ile gelişmiş ülkeler üzerinde baskı oluşturması öte taraftan ise katı göçmen politikalarıyla düzensiz göç olgusunun görmezden gelinmesi durumu birlikte değerlendirilmiştir.

ABSTRACT

Social and economic conflicts bring along irregular migrations, which are risky and dangerous and lead to humanitarian movements on a global scale. Irregular migration movements increasingly have become a problem of identity, belonging and recognition, and bring with new areas of discussion. Irregular migration, which goes beyond being a phenomenon that nation states can control alone, is perceived as a security threat, especially by European countries, and restrictions are increased with revised migration policies. The blockage of legal routes increases the demand for illegal methods and makes migrant smuggling more apparent. On the other hand, the Mediterranean, which is used as a migration route to reach Europe, has almost become identified with the bodies washed ashore. The number of recorded deaths of migrants in the Mediterranean reveals that the phenomenon of migration is a matter of right to life beyond the political, economic, and social interests of the nation states and accelerated the discussion of the problem on different platforms. Based on this, the film Terraferma, which is about irregular migration over the Mediterranean, was examined as a research subject and analyzed using the dramaturgical analysis technique. The film has been thematically interpreted on the basis of the plot, main idea, assumption, conflicts and characters. Policies such as the fact that global inequalities put pressure on the developed countries with irregular migration on one hand, and the situation of ignoring the phenomenon of irregular migration with strict migration on the other have been evaluated together.

* Arş. Gör. Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü, elifgun@akdeniz.edu.tr

*Y. Lisans, Akdeniz Uygurlukları Arş. Enst. Göç Araştırmaları ABD, handancirak1@gmail.com

1 Giriş

Göç eylemi etki ve sonuçlarıyla kaynak, hedef ve göç rotasında bulunan ülkeler arasında kültürel entegrasyon, asimilasyon ve çatışma süreçlerini kapsayan çok boyutlu bir toplumsal inşa sürecidir. Diğer bir ifadeyle insanların bir yerden başka bir yere taşınmasının ötesinde sosyal ve kültürel aktarımların da gerçekleştiği devingen bir yapıya karşılık gelmektedir (Kolukırmık ve Duru, 2020: 334). Günümüzde yaşanan toplumsal krizler sonucunda gerçekleşen kitlesel göçler yeni kavramları ve tartışma sahalarını da beraberinde getirmektedir. Kimlik, aidiyet, mekân, güvenlik ve vatandaşlık bu kapsamda ön plana çıkan konular arasında yer almıştır. Yoğun insan hareketliliği sonucunda sığınmacı ve mülteci gibi hukuki statülere ve düzensiz göç/yasadışı göç gibi eylemlere ilişkin yaşanan kargaşalar yasal olan üzerinden giderilmeye çalışılmaktadır.

İnsanların içinde bulunduğu yaşam şartlarının iticiliği ve daha iyi olanakların çekiciliği, sınırları aşındırma yönünde tüm tehlikeleri göze alabilen kitlelerin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Ulus devletlerin göç politikaları, göçmenlere karşı tutumları ve alınan önlemler, sınırları aşındırma yönündeki alternatif yollara olan talebi arttırmış, yasadışı yollar, ağlar ve bağlantılar, ulus devletlerin sınırlarını aşındırabilecek baskı mekanizmaları olarak mücadele edilen küresel bir soruna dönüşmüştür. Bu kapsamda geçiş güzergahları, göç yolları ve ağları giderek büyümekte olan yeni yapılanmalar ve gerçeklikler olarak kendisini belirginleştirmiştir.

Ülkelerin coğrafi, ekonomik ve toplumsal olanakları, hedef ve kaynak ülkeleri belirlemekte ve göç akışlarının yörengesini şekillendirmektedir. Dünyanın iki yarımküresi arasındaki siyasi, ekonomik ve toplumsal eşitsizlikler, güneyden kuzey ülkelere doğru daha iyi yaşam olanaklarına kavuşabilmeyi amaçlayan kitleleri harekete geçirmiştir (Akçadağ, 2012: 1). Akdeniz'e kıyısı bulunan Irak, Suriye, Lübnan ve Filistin'de yaşanan siyasi bunalımlar, Afrika ve Orta Asya'daki kaotik ortamlar, Akdeniz'in göç güzergahı haline gelmesini de beraberinde getirmiştir (Göksu ve Atik, 2016: 448). Günümüzde Akdeniz bir transit göçmen yolu olarak ön plana çıkmış ve Avrupa ülkeleri yoğun göç akışı karşısında engelleyici göç politikaları ve düzenlemeleriyle yeni tartışma konularının merkezinde yer almaya başlamıştır.

Akdeniz yasa dışı yöntemlerle göç ederken hayatını kaybedenlerin kıyıya vuran cansız bedenleriyle sarsılmaktadır. Bu çerçevede çalışmada kaynak ve hedef ülke olarak Avrupa ülkeleri arasında gerçekleşen göç akışının politik, ekonomik ve sosyal boyutlarını yansıttığı düşünülen ve Akdeniz üzerinden düzensiz yasadışı göçün konu edildiği *Terraferma* filmi analiz edilmeye çalışılmıştır. Araştırma konusu edilen film ile günümüzde düzensiz göçlerin arka planda kalan görünümünün serimlenmesi ve verilen mesajların ön plana çıkartılması hedeflenmiştir. Bu bağlamda göç sürecinde yasadışı yöntemlere başvurmak zorunda kalan göçmenler için bu eylemin taşıdığı riskler ve tehlikeler film üzerinden irdelenmiştir. Çalışmada Foss (2009) ve Aslanyürek'in (2004) kullanmış olduğu dramaturjik çözümleme tekniğinden yararlanılmış ve konu, ana fikir, karakterler, olay örgüsü ve filmdeki çatışmalar analiz edilmiştir.

2 Düzensiz Göç, Göçmen Kaçakçılığı ve Göçmen Ağları

Günümüzde bireylerin göç etme sebepleri ve yöntemleri çeşitlense de göç yolculuğu benzer tehlikeler ve mağduriyetlerle büyük bir insanlık dramını içinde barındırmaya devam etmektedir. Kaynak ve hedef ülke arasında kullanılan yöntemler ve tercih edilen güzergahlar yasadışı, kaçak, tehlikeli ve kimi zaman da ölümcül olabilmektedir. Çalışma kapsamında incelenen filmin mekânı göç güzergahı olarak kullanılmasıyla ön plana çıkarılmakta ve göç yolculuğunda yaşanan zorluklar konu edinilmektedir. Kişilerin göç etme faktörlerinin yanı sıra göç sürecindeki engellere yapılan vurguyla ön plana çıkan "itme ve çekme kuramı"ndan faydalanılarak filmdeki dramaturji kuramsal bir zeminde irdelenmiştir. Lee (1966) tarafından geliştirilen itme çekme kuramına göre her göç eylemi başlangıç, varış ve araya giren çeşitli engelleri içermektedir. Bu temelden hareketle göç kararını etkileyen 4 faktör söz konusudur: Menşe ve varış bölgesiyle ilgili faktörler, araya giren engeller ve kişisel faktörler. İlk üç faktör dördüncü etkene -kişisel faktörlere- göre değişkenlik

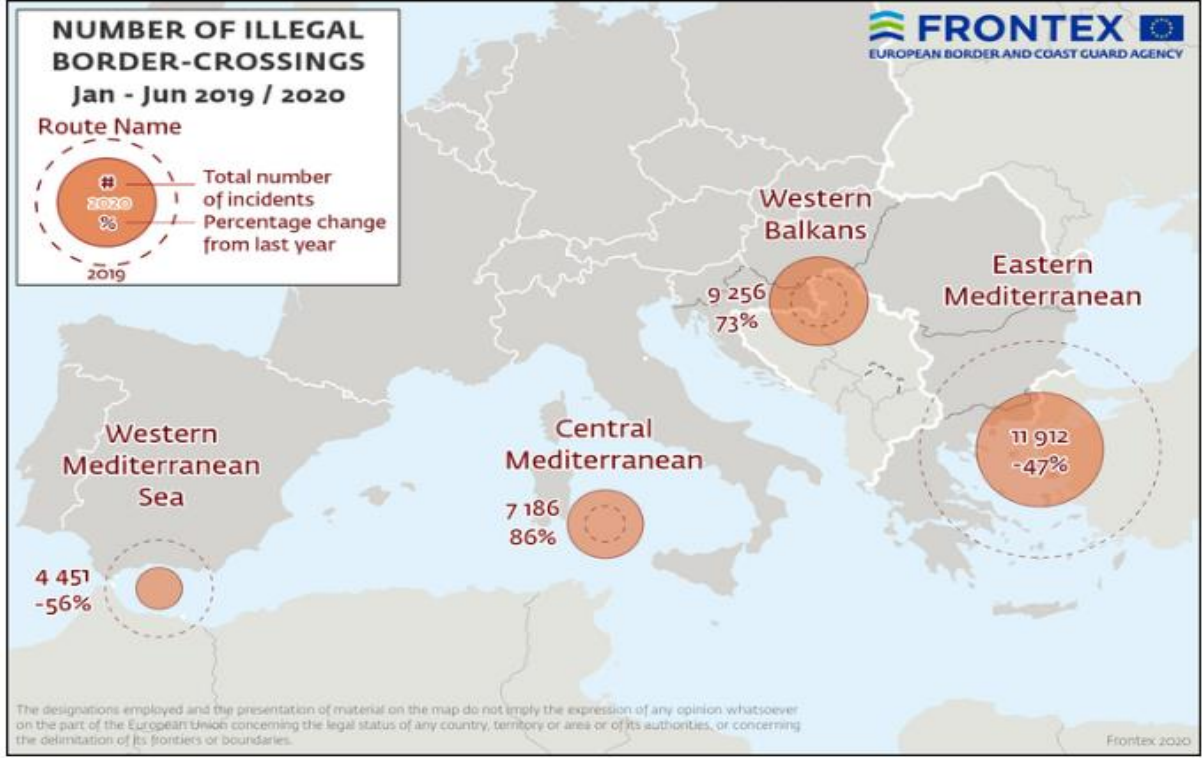
gösterebilmektedir. Buna göre her bölgede kişiden kişiye değişebilmekle birlikte insanlara çekici, itici gelen ve etkisiz olan etkenler söz konusudur (Lee, 1966: 49-50). Sosyal yapı içerisinde itmeye ve çekmeye neden olan faktörlerin çeşitli ve görelî olması sebebiyle yaş ve cinsiyet gibi demografik faktörlerin ve bunların sosyal bağlamlarının değerlendirilmesi önem kazanmaktadır (Çağlayan, 2006: 73). Bununla birlikte sadece hedef ve kaynak bölgedeki itici ve çekici unsurlar göç eylemini açıklamakta yetersizdir ve her iki nokta arasında yer alan engeller de belirleyici bir öneme sahiptir (Lee, 1966). Ülkelerin katı göçmen politikalarıyla yasal yolları kapatması sonucunda araya giren engeller artmış ve düzensiz göç olgusu giderek görünürlük kazanmıştır. Göçmen kaçakçıları da düzensiz göç akışına imkân sağlayan ve bundan beslenen unsurlar olarak ön plana çıkmıştır.

İçinde bulunduğumuz yüzyılda güvenlik ihtiyacı, yoğun göç akışlarının temel sebeplerinden birisidir. Ekonomik ve siyasi huzursuzluklar ve güvensizlik ortamlarının yarattığı kitlesel göç hareketleri, mekânsal bir yer değiştirmenin ötesine geçerek tüm toplumları ilgilendiren ve çözümü için ülkeleri birlikte hareket etmeye yönlendiren küresel bir meseleye dönüşmüştür (Bulut, Akın ve Karakaya, 2016: 3017). Karmaşık ve çok boyutlu hale gelen göç olgusu düzensiz göç/yasa dışı göç, göçmen ağları, bağlantıları, göçmen kaçakçılığı, yaşama ve çalışma hakkı gibi tartışma alanlarını gündeme taşımaktadır. Bunların başında yasal olana uygunluğu temelinde yasal ve yasadışı/düzensiz göç kavramları ön plana çıkmaktadır. Gidilen ülkenin yasalarına uygun olarak ülkeye giriş yapan ve ülkede ikamet eden bireyler yasal göç kapsamında değerlendirilmektedir (Akçadağ, 2012: 3-4). Düzensiz göç ise yasal izne sahip olmadan ülkeye giriş yapma veya çalışma eylemlerini içermektedir (ILO, 2004: 11). Düzensiz ve yasadışı göç/men gibi kavramlar göçmenlerin bir özelliği olmayıp, değişebilir yasal nitelendirmelerle oluşan bir statüye karşılık gelmektedir (Atasü Topçuoğlu, 2016: 10). 1999 yılında Bangkok’ta gerçekleştirilen Uluslararası Göç Sempozyumunda yaşanan anlamsal karmaşıklıklar nedeniyle yasadışı göç kavramı yerine, düzensiz göç kavramının kullanılması önerilmiştir (ILO, 2004: 11). Göç yasalarının, uygulamalarının ve göçmenlere karşı gösterilen tutumun tarih boyunca değişmiş olması, göç eyleminin toplumsal ve politik alanda üretilen bir inşa süreci olduğunu göstermesi bağlamında önemli bir husustur (Atasü Topçuoğlu, 2016: 11).

Katı politikalar ve sert önlemler, göçmenleri hedef ülkelere yasa dışı yöntemleri kullanarak giriş yapmaya yöneltmekte ve göçmen kaçakçılığı ve yasadışı göç olgusu günümüzde küresel bir probleme dönüşmektedir (Kayabaşı ve Kayabaşı, 2017: 499-500). Düzensiz göç aynı zamanda bu eylemin gerçekleştirilmesine olanak sağlayan ağlar ve bağlantılara karşılık gelen ve ciddi bir ekonomik kaynak alanına dönüşen göçmen kaçakçılığı problemini de ortaya çıkarmaktadır. Zira göçmen kaçakçılığı, bir ülkenin kurallarının ihlal edilerek göçmenlerin ülkeye giriş yapmasını kolaylaştırma, sahte kimlik ve pasaport edindirme ve yasadışı yöntemlerle daimi ikametini sağlama süreçlerine karşılık gelmektedir (IOM, ty). Giderek sınırları aşan profesyonel ağlar haline gelmeye başlayan göçmen kaçakçılığı, ucuz maliyetli olmasına rağmen oldukça yüksek kazançların sağlandığı ve sahte belge düzenlenmesine dayanan ve beraberinde göçmenler için oldukça yüksek risk taşıyan faaliyetleri içermektedir (UNODC, ty).

Göç rotasını ve bu eylemin gerçekleştirilme yönteminin, coğrafya, sınır kontrolleri, kaçakçıların bağlantıları ve maliyet gibi etkenler gözetilerek oluşturulduğu bilinmektedir (UNODC, 2018: 6). Öte taraftan deniz yoluyla gerçekleşen yasadışı göç olgusunun günümüzdeki artışı dikkat çekicidir. Bunun sebepleri içerisinde iç savaş ve terör eylemlerinin beraberinde getirdiği yaşam tehlikesi; doğal afetler ve iklim değişikliği, iletişim ve ulaşım araçlarının çoğalması ve iletişimin küreselleşmesi sonucunda daha iyi koşullardan haberdar olma ve zenginliklerin güneyden kuzey ülkelerine doğru akması gibi unsurlar sıralanabilir (Bodur, 2010: 108-109). 21. yüzyılda Orta Doğu ve Kafkaslarda yaşanan çatışmalardan kaçan kitlelerin hedef ülkelerin sosyo-ekonomik bütünlüğüne karşı bir tehlike olarak görülmeleri ve sınır güvenliklerini arttırmaları, göçmenleri

Akdeniz ve Ege'nin sularında yasa dışı bir şekilde yolculuk yapmaya yöneltmiştir (Balyemez, 2019: 527-528). Dahası Akdeniz'i çevreleyen ülkelerde yaşanan toplumsal krizler sebebiyle Akdeniz üzerinden gerçekleşen düzensiz göç akışları, Avrupa'ya yönelen kitlesel göç hareketlerinin önemli bir kaynağını oluşturmaktadır.

Şekil 1. Düzensiz Göç Rotaları (FRONTEX, 2020)

Akdeniz'deki göç akışları Doğu, Batı ve Merkez Akdeniz olarak belirlenen 3 geçiş rotası üzerinden gerçekleşmektedir (Şekil 1). 2019-2020 Ocak-Haziran ayları arasındaki karşılaştırmaya göre 2020'nin ilk yarısında, Avrupa sınırlarındaki yasa dışı sınır geçişinin özellikle Covid-19 salgınının etkileri nedeniyle bir önceki yıla kıyasla yaklaşık beşte bir oranında düştüğü görülmektedir. Bu düşüş özellikle Batı ve Doğu Akdeniz göç yolları üzerinde gerçekleşmiş durumdadır (FRONTEX, 2020). Bu manada küresel salgın sürecinin küresel göç hareketliliklerini sınırlandırdığı ve etkilediği görülmektedir.

IOM (2021) verilerine göre Doğu, Batı ve Merkez Akdeniz rotalarında göç ederken öldüğü tespit edilen toplam kişi sayısı 2014 (3,283), 2015 (4,054) ve 2016 (5,143) yıllarında giderek artış göstermiştir. 2017 yılından itibaren ise ölüm oranlarının azaldığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda tüm yıllarda merkez Akdeniz rotasında gerçekleşen ölümlerin diğer iki rotadan daha yüksek olduğu görülmektedir. Akdeniz'de yaşamını yitiren göçmen sayısına ilişkin veriler, günümüzdeki göçün sadece küçük bir resmini sunmaktadır. Bu çerçevede düzensiz göç olgusunun ulus devlet sınırları aşan ve küresel bir sorun olduğu konusu tartışılabilir olmanın ötesine geçmiş durumdadır. Nitekim hedef, kaynak ve transit ülkelerin tek başlarına çözümleyebilecekleri bir durumun ötesine geçen uluslararası göç olgusu, ülkelerarası işbirliklerini, güvenlik önlemlerini ve ulus ötesi oluşumların gerekliliğini zorunlu kılmaktadır (Kolukırık, 2014). Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD), UNHCR, GMG, ve GFMD gibi uluslararası oluşumlar ve FRONTEX, AB-Afrika Birliği (AU) Göç ve

Hareketlilik Diyalogu ve TC-KKTC işbirlikleri bunlardan sadece birkaçıdır (Kayabaşı ve Kayabaşı, 2017: 496, 500).

3 Avrupa Göç Politikalarına Yönelik Eleştiriler

Uluslararası göç hareketleri 21. yüzyılda Avrupa ülkelerinin hem ulusal hem de uluslararası ilişkilerini etkileyen en önemli meselelerden birisi olmuştur (Özerim, 2014: 18). Afrika ülkelerinden gerçekleşen göçlerin yanı sıra 11 Eylül 2001 saldırıları, Suriye iç savaşı ve DAESH terör örgütü sebebiyle Avrupa’ya gelen göçmen sayısında ciddi artış yaşanmış ve Avrupa ülkeleri göç politikalarını geliştirmek amacıyla çalışmalarını hızlandırmıştır (Çaykara, 2019:1). Avrupa Birliği ülkeleri arasında farklılaşan tutumlar üzerinde uzlaşa sağlanabilen politikalar geliştirmeyi zorlaştırmış ve ülkelerin uyguladığı göçmen politikaları ve aldıkları tedbirler çeşitli eleştirilere ve tartışma konularına sebep olmuştur.

Avrupa Birliğine yöneltilen eleştirilerin yoğunlaştığı alanlardan birisi, düzensiz göç sorununun kaynaklarına inmemek ve üçüncü ülkeler üzerinden sorunu çözüme kavuşturmaya çalışmak olmuştur (ORSAM & The Black Sea International, 2012: 13). Avrupa Birliği göç akımının nedenlerine odaklanmamış, sorunu kaynak veya transit ülkelerin sınır güvenliğinin yetersizliğine bağlayarak durumun sınır güvenliği ekseninde çözüme kavuşturabileceğini düşünmüştür (İşcan Erdoğan, 2019: 46). Göç meselesi, güvenlik merkezli çözümlenmeye çalışılan bir unsura dönüşmüş ve ulus üstü bir mesele haline gelmiştir (Özerim, 2014). Avrupa uluslararası göçe karşı, göç politikalarını değiştirerek “insani yardım eksenli” politikalarından “güvenlik eksenli” politikalara yönelmeye başlamıştır (Çaykara, 2019: 61).

Günümüzde ulus ötesi göçte yaşanan yoğunluk bir yönüyle küresel kargaşa ve çatışmalardan beslenmekte ve göç akışlarının ulus devlet içinde çözümlenebilme olanaklarını aşmaktadır. Özellikle Suriye’de yaşanan iç savaştan kaçan kitlesel göç dalgasının Avrupa için yarattığı endişe ve sıkıntı, Avrupa’nın göçmelere yardımcı olabilecek yeterli bir sisteme sahip olmadığını da göstermektedir (Koçak ve Gündüz, 2016: 67). Bu baskı karşısında Avrupa Birliği kapsamında, ortak göç politikaları ve iş birlikleri oluşturulmaya çalışılmış olsa da ülkeler arasındaki farklı tutumlar ve politik söylemler anlaşmazlıkları daha da görünür kılmıştır. Nitekim Avrupa’da, göçmenlere karşı iki temel görüşün benimsendiği vurgulanabilir. Bunlar göç hareketlerinin güvenlik tehdidi olarak görülmesi sonucunda uygulanan engelleyici anlayış ile Avrupa Birliği’nin kuruluş ilkelerini temel alarak göç ve göçmenlere yönelik olumlu içeriğe sahip olunan bakış açısıdır (Çaykara, 2019: 61). Ancak Macaristan ve Polonya gibi ülkelere yükselen göçmen karşıtı söylemler, Avrupa Birliği içerisinde işbirliğiyle yürütülebilecek ılımlı bir göç politikasının benimsenmesini olumsuz yönde etkileyen durumlardır (Koçak ve Gündüz, 2016: 67).

Özgürlükçü ve hoşgörülü bir toplum yapısıyla ön plana çıkan Avrupa’nın, göçmenlere karşı daha olumlu ve ılımlı olanaklar tanımları beklenirken, bu beklentiyle ters düşecek politikalar ürettikleri ve uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülüklerine aykırı tutumda buldukları görülmektedir (Koçak ve Gündüz, 2016: 67). Özetle, Avrupa ülkeleri ekonomik ve siyasi çıkarlarını gözetenek göç akışını kontrol altında tutabilmek amacıyla güvenlik merkezli politikalar geliştirilmeye ve katı önlemler alınmaya başlamış durumdadır. Aynı zamanda kitlelerin sınırda oluşturduğu baskının önüne geçebilmek adına göç akışlarını kesintiye uğratmak veya transit ülkelere yönlendirmek de başvurulan çözümler arasındadır. Diğer toplumların sorunlarının görmezden geldiği bu tür tutumlar, küresel bir mesele haline gelen düzensiz göç olgusuna geçici çözümler olmaktan öteye geçememektedir.

4 Araştırmanın Yöntemi

Filmler, olay örgüsü ve karakterler üzerinden toplumsal gerçekliğin karmaşık doğasını çeşitli boyutlarıyla ele almakta ve makro ölçekteki sosyal olguların gündelik yaşamdaki yansımalarını konu edinmektedir. Düzensiz göçler ise riskleri göze alarak daha iyi bir hayat kurmak için yola çıkan göçmenleri, onların halk ile etkileşimlerini ve kurumsal düzeyde hukuki ve ekonomik boyutları içermektedir. Bu çalışma kapsamında düzensiz göç olgusunun çeşitli yönlerinin konu edildiği, yönetmenliğini Emanuele Crialesse'in yaptığı 2011 yapımı *Terraferma* adlı film incelenmektedir. Filmde, yerli halkın Akdeniz üzerinden yasadışı yollar kullanarak göç etmeye çalışan ve ölüm tehlikesiyle karşı karşıya kalan göçmenleri kurtarma konusunda yaşadıkları içsel ve dışsal çatışmalar konu edinmektedir. Öte taraftan filmler, toplumu resmetmekte, gerçeklikleri yansıtmakta ve toplumsal nesneyi yeniden üretmektedir (Diken ve Laustsen, 2010: 24). Bu sebeple çalışma kapsamında film analizi üzerinden düzensiz göç olgusunun toplumsal yaşamdaki dramatik boyutlarının ortaya çıkarılması ve yeniden değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Araştırma konusunu oluşturan film, dramaturjik çözümleme tekniğinden yararlanılarak analiz edilmiştir. Bu teknik, birbiri ardı sıra dizilmiş görüntülerin ötesinde sinemanın amacının anlaşılmasına olanak tanıyan bir yöntem olarak kullanılmaktadır (Kalender ve Özkan, 2018: 74). Diğer bir ifadeyle dramaturjik çözümleme gerçek hayatta yer alan diyalektik ve zıtlıkların yeniden inşa edilerek sinema üzerinden dile getirilmesidir (Aslanyürek, 2004: 50). Dramaturjik model ile bilim insanlarının laboratuvar çalışmaları arasında benzerlik kuran Foss'a göre dramada bilimsel gerçeklikler yerine insani doğrular ortaya çıkarılmaya çalışılır. Bunu yaparken izlenen yol, bilim insanının izlediği yöntemle benzerlik göstermektedir. "İçlerinde çatışma koşullarını taşıyan (değişken etkiler) durumlar yaratırız; bunlar bir dizi olaylar (tepkiler) başlatırlar ve insanların gerçek benliklerini ortaya koyarak sonuçlanırlar. Çatışmanın sonucu, dramanın -göstermek istediğimiz insanî ya da artistik doğru- varsayımını içerir" (Foss, 2009: 152). Dramaturjinin kavranabilmesi için yaşamın anlaşılması ve onun da anlaşılabilmesi için diyalektiğin algılanması gerekmektedir (Aslanyürek, 2004: 48). Bu perspektiften hareketle çalışmada Foss ve Aslanyürek'in çözümlemeleri referans olarak alınmış ve konu, ana fikir, karakterler, varsayım, olay örgüsü ve çatışmalar, gerginlikler temelinde çözümlenerek sosyolojik bağlamda yorumlanmıştır.

5 Film Analizi

Filmlerde yaşamın gerçekliği senaryo ile yeniden yaratılarak canlandırılır (Aslanyürek, 2004: 50-51). Bu çalışma sinema üzerinden toplumsal olguları okumaya yönelik bir girişimdir. Filmde, Akdeniz üzerinden Avrupa'ya yasadışı yollarla göç etmeye çalışan göçmenler, ada halkının göçmenlere karşı yaklaşımı ve düzensiz göçe ilişkin alınan önlem ve uygulamalar konu edilmektedir. Filmin mekanını Sicilya açıklarındaki Linosa Adası oluşturmaktadır. Düzensiz göçmenler hedef ülkelerine ulaşabilmek için bu adayı transit bölge olarak kullanmaktadırlar. Ada halkı, balıkçılık ve turizmden elde ettikleri gelirle hayatlarını sürdürmektedir. Filmdeki olay örgüsü ve çatışmalar, balıkçılık yaparak geçimini sağlayan bir aile üzerinden ilerlemektedir.

5.1. Filmin Konusu ve Ana Fikri

Sinemada vurgulanacak ve arka plana itilecek unsurları belirleyen ana fikir, bilimsel bir nitelik taşımayan, açık ve örtük değer yargılarını barındıran ve aktarılmak istenen belirli mesajları içeren bir varsayımdır (Foss, 2009: 139). *Terraferma* filminin varsayımı, yasal kurallar ve insani değerler arasında çatışma yaşayan ailenin göçmenlere karşı değişen tutumu ve davranışları üzerinden şekillenmektedir. Filmin karmaşık ve çok boyutlu neden-sonuç ilişkisi, Ingolf Gabold modelinden yararlanılarak aşağıdaki gibi formüle edilmiştir (Foss, 2009: 143-146):

Göçmenlerin dışında adadaki bir diğer yabancı grup olan turistler ise eşitsizliklerin, toplumsal tabakalaşmanın ve refah farkının ifadesi olarak yorumlanabilir.

5.2. Filmin Dramatik Yapısı ve Olay Örgüsü

Filmin olay örgüsü, yaşanan çatışmalar temel alınarak parçalara ayrılmış ve çözümlenmiştir. Foss'un (2009:154-162) kategorizasyonundan yararlanılarak filmin dramatik yapısı oluşturulmuştur.

SERGİLEME
Açılış ve Sunuş: Adada eşini kaybetmiş kadın, oğlu ve büyük babadan oluşan ve balıkçılıkla geçimlerini sağlayan bir aile yaşamaktadır. Aile geçim sıkıntısı çekmesi sebebiyle anne karakter turizmden kazanç sağlama, tekneyi satma ve adadan taşınma gibi alternatif yollar aramaktadır.
ÇATIŞMANIN GELİŞİMİ
Çatışmanın Başlaması: Aile, denize açıldıkları bir gün batmak üzere olan ve içinde çok sayıda göçmenin bulunduğu bir göçmen botu ile karşılaşır ve durumu deniz polisine bildirir.   Çatışmanın Yoğunlaşması: İçlerinde hamile bir kadın ve çocuğunun da bulunduğu birkaç göçmen denize atlayarak tekneye doğru yaklaşır ve aile, tekneye alınmaları yasak olduğu halde göçmenlerin boğularak ölmelerini engellemek adına onları tekneye alarak kıyıya çıkarır. Diğer göçmenler polisler teslim olmak üzere teknedeki uzaklaşır. Aile, rahatsızlanan hamile kadını çocuğunu doğurup kendini toparlayana kadar evlerinde saklamaya karar verir.   Bunalım, Karşılaşma ve Doruk: Hamile kadın, doğum yapar ve onları saklayan aile, yasadışı bir eylemde buldukları için onları gizleme ve barındırma konusunda çeşitli zorluklar yaşarlar. Bu korku, annenin de göçmenlerin evde kalmasını istememesine neden olmaktadır. Aynı zamanda ailenin göçmenlerin boğulmasını engellemek amacıyla tekneye aldığı bilgisine ulaşan güvenlik güçleri, tekneyi mühürleyerek kullanımına el koyarlar.   Aile üyelerinden birisi, turist gezdirmek için bir akşam denize açılır ve denizin ortasında batmış bir tekne ve boğulmak üzere olan ve tekneye çıkmak isteyen göçmenlerle karşılaşır. Ancak yakalanabilme ihtimalinden korktuğu için oradan hızla uzaklaşır. Ertesi gün kurtarmadığı o göçmenlerin ölmek üzere bir şekilde kıyıya vurduklarını görmesi üzerine yaşadığı içsel çatışmalar evlerinde sakladıkları kadını ve çocuklarını tüm cezai yaptırımları göze alarak hedef ülkeye götürme yönünde eylemde bulunması için büyük bir istek uyandırır.
SONUÇ
Kaçak göçmenlere karşı polis kontrolünün yapıldığı bir gece aile üyelerinden birinin tekneye göçmen kadını ve çocuklarını adadan ana karaya (Terraferma'ya) kaçırmak için çıktıkları yolculuk sırasında film sonlandırılır. Göçmen kadının hedefine ulaşip ulaşamadığı ise izleyicinin yorumuna bırakılmıştır.

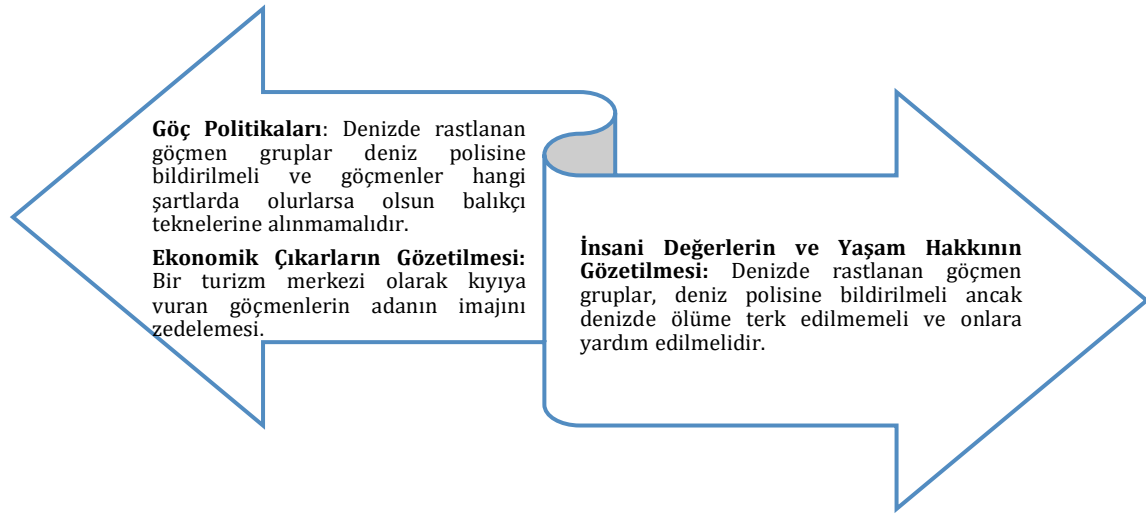
Şekil 4. Filmin Dramatik Yapısı ve Olay Örgüsü

5.3 Filmdeki Çatışmalar

Yaşamın çelişkileri dramatik eylemi meydana getiren temel öğeleri oluşturmaktadır (Aslanyürek, 2004: 48-49). Foss'a göre arzulanan bir şeyin varlığı, buna bir süre erişememe ve erişmek için güçlü

bir istek duyma süreci dramatik temalarda gerekli olan ilk ögedir. Hedefe ulaşma konusundaki istek ne kadar güçlü olursa, dramatik çatışma da o derece büyük olmaktadır. Dramatik yapıda temel unsurlardan birisi olan çatışma ve güçlükler karşısında gelişen olaylar ile ilerleme gerçekleşir (Foss, 2009: 165-166).

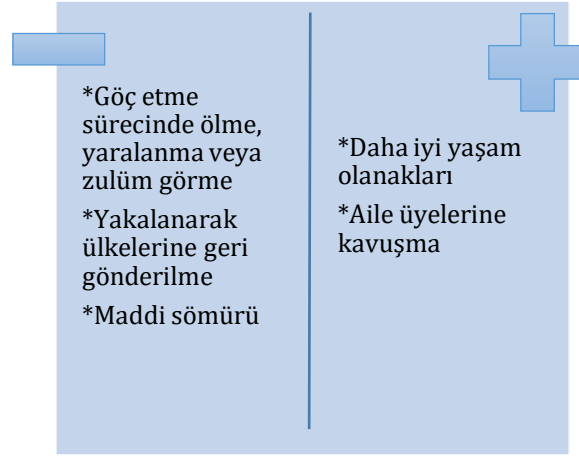
Göçmene ve düzensiz göçe ilişkin yaklaşımlar, filmin temel çatışmasını oluşturmaktadır. Bu çatışma göçmen yasaları, uygulayıcıları ve buna uygun şekilde davranılması gerektiği düşüncesi ile insani değerlerin gözetilerek denizde göçmenlerin ölüme terk edilmemesi inancı arasında yaşanmaktadır. Karakterler çatışmanın bunalım evresinde görüldüğü üzere hukuki baskılar sonucunda değişen eylemlerde bulunabilmektedir.

Şekil 5. Göçmene Karşı Farklılaşan Yaklaşımlar

Filmde göçmen politikaları ve uygulamaları gereği göçmenlerin balıkçı teknelerine alınmaları veya onlara yardım edilmesi yasaktır. Düzensiz göçlerin bir güvenlik meselesi olarak inşa edilmesinin yansımaları görülmektedir. Ada halkı, cezai yaptırımlar ve ekonomik çıkarları ile boğulmak üzere olan insanları kurtarma arasında ikilemler yaşamakta ve olaylar dizisi bu ikilemler üzerinden inşa edilmektedir. Ada halkı kendi içinde ikiye bölünmektedir: Denizde boğulmak üzere olan göçmenlere yardım etmeleri gerektiğini düşünenler ve yasalar gereği sadece güvenlik birimlerine durumu bildirerek oradan uzaklaşmaları gerektiğini düşünenler.

Aslanyürek'e göre, "dramatik anlaşmazlık" yaşamın zıtlıklarının veya bireylerin çatışan davranışlarının sanatsal boyutta ortaya çıkarılmasını ifade etmektedir. Fikirlerin ve güçlerin çatışması temelinde meydana gelen dramatik anlaşmazlıkta, kahramanın bir şeyi gerçekleştirmek istemesi ancak diğerlerinin veya dış koşulların buna karşı koyması durumu söz konusudur. Anlaşmazlıklar, kahramanın gerçekleştirmek istediği durumlar ile yaşamın gerçeklerinin çatışmasına karşılık gelmektedir (2004: 94-95). Filmde göçmen politikaları ve yaptırımlar, dışsal çatışma kaynağı olarak belirirken, göçmenleri ölümden kurtarma ve onlara yardım etme içsel çatışma unsuru olarak ortaya çıkmaktadır. Ada halkının yaşadıkları bu mücadele, karakterlerin eylemlerine ve olay örgüsüne yön veren temel unsurdur.

Şekil 6. Göçmenlerin Yaşadığı Çatışmalar

Filmde yer alan bir diğer çatışma ise yasa dışı yöntemler ile göç etmeye çalışan göçmenlerin yaşadığı riskleri kapsamaktadır. Filmde düzensiz göç sürecinin tehlikeler ve zorluklarla dolu yönü, karakterlerin deneyimleri üzerinden aktarılmaya çalışılmıştır. Aile tarafından saklanan kadının hamileliğinin göç sürecinde uğradığı tecavüz sonucunda gerçekleşmiş olması bunun en çarpıcı örneklerinden birisidir. Aynı zamanda düzensiz göç sürecinin yarattığı mağduriyetler yetersiz teknelerde denizin ortasında bırakılan çok sayıda göçmen, göçmenlerin yaşadıkları boğulma tehlikesi, açlık ve susuzlukla mücadeleleri ve ölmek üzere bir halde kıyıya vurmaları üzerinden gösterilmektedir.

Çıkış ve varış noktasındaki itici ve çekici faktörlerin dışında iki nokta arasındaki engeller de göç sürecinin belirleyici öğeleri arasındadır (Lee, 1966). Filmde kaynak ve hedef ülke arasında yaşananlara yapılan vurgu ile göç sürecinin göçmen üzerindeki maddi ve manevi zararlarına değinilmektedir. Ülkenin katı göçmen politikası, uygulamaları ve cezalandırmalarının yanı sıra ölme, yaralanma, zulüm görme, yakalanarak ülkelerine geri gönderilme ve maddi olarak sömürülme de itme ve çekme kuramı kapsamındaki “ara engeller” bir diğer ifadeyle güzergahtaki zorluklar olarak yorumlanabilir. Böylelikle filmde göçmenlerin yaşadıkları insani dram, daha iyi bir yaşam için göze aldıkları riskli yolculuklar üzerinden ön plana çıkarılmıştır.

Şekil 7. Adadaki Yabancı Gruplar

Filmdeki bir diğer çatışma ise turist ve düzensiz göçmen arasındaki fark üzerinden vurgulanmaktadır. İkisi de ada halkı dışındaki yabancıları oluşturmaktadır. Turizm bir geçim kaynağı olarak konumlandırılırken turistler istenilen kişiler olarak resmedilmektedir. Ancak kıyıya vuran göçmenlerin, adanın marka değerini olumsuz yönde etkilediği düşüncesi de ön plana çıkarılmaktadır. Göçmenler sahil güvenlik tarafından “tehlikeli” olabilecekleri sebebiyle tekneye alınmaması ve uzak durulması gereken insanlar olarak ifade edilmektedir. Yasadışı yollar kullanarak adaya ulaşmış ada misafirleri ötekileştirilmekte ve yakalanarak geri gönderilmektedir.

Filmde turist ve göçmen ikilemi üzerinden yabancıнын statüsü, konumu, geliş sebebi, niteliği ve gelme biçimine göre farklılaşan yaklaşımlar ve eşitsizlikler ön plana çıkarılmaktadır.

Kimin göçmen veya turist olduğu yasal çerçevede belirlenmekte ve “öteki”leştirme, “atfedilen kimlikler” üzerinden şekillenmektedir. Bir diğer ifadeyle öteki olmak veya öteki olarak atfedilmek toplumsal bir inşa sürecidir ve filmde bunun yasal olan üzerinden nasıl yapılandırıldığı görülmektedir. Yabancıya bakışın zihniyet temelleri, farklı gruplarla bir arada yaşama deneyimleri üzerinde etkilidir (Ünal, 2014: 73-74). “İçerisi”, “dışarı”, aidiyet ve dahil olmaya ilişkin tanımlamalar toplumsal kimliği belirlemekte ve dolayısıyla ötekiliğe ilişkin algıyı şekillendirmektedir (Onur, 2003: 256). İçinde bulunduğumuz “korku kültürü”nde ilişkilerin belirsizliği ve bilinmezliği, her an her şeyin olabileceği bir tedirginlik ortamına ilişkin söylemlerin yükselmesini beraberinde getirmekte ve bu nedenle “yabancılarla dolu dünya” tehlikelilik algısıyla perçinlenerek bir güvenlik sorunu haline dönüştürülmektedir (Furedi, 2007: 156-166).

Sonuç ve Değerlendirme

Günümüzde ülkeler tarihi, ekonomik ve toplumsal koşullarını gözetererek sınırlarını belirginleştirici önlemler almakta veya şeffaflaştırarak göçmenlere karşı açık kapı politikası benimsemektedir. Ancak bir hedef bölge olarak ön plana çıkan Avrupa ülkelerinin göç akışını engelleyici önlemleri ve göçü bir güvenlik meselesi etrafında inşa etmeleri çeşitli eleştirileri de beraberinde getirmektedir. Bu çerçevede güvenlik merkezli göç politikaları, giderek sıkılaştırılan önlemler ve düzensiz göçün içinde barındırdığı riskler sonucunda yaşanan mağduriyetlerin ele alındığı Terraferma filmi çalışmanın konusu olarak belirlenmiştir. Nitekim Akdeniz üzerinden gerçekleşen düzensiz göç konusunun işlendiği Terraferma isimli film, düzensiz göçün ve göç politikalarının insan hayatı üzerindeki dramatik yansımalarını serimleyen önemli bir çalışmadır. Çalışmada kullanılan dramaturjik analiz ile düzensiz göç olgusuna ilişkin kurumsal yaptırım ve kararların mikro ölçekteki yansımaları ve bireylerde yarattığı içsel çatışmalar görünür kılınmaya çalışılmıştır.

Filmde güvenlik ve ekonomik çıkarlar ekseninde belirlenen politik tutumun etkileri, ada halkı ve göçmenlerin deneyimleri üzerinden resmedilmektedir. Uygulamaların katılığı ise denizde rastlanan göçmen gruplara hangi şartlarda olurlarsa olsunlar balıkçı teknelerine alınmalarının yasaklanması üzerinden yansıtılmıştır. Ülkeler tarafından uygulanan katı ve elimine edici göçmen politikalarıyla birlikte göç olgusunu yaratan toplumsal koşullar görmezden gelinmekte ve dışsallaştırılmaktadır.

Göç eyleminin arka planda kalan bir diğer çatışma alanı ise daha iyi imkanları için alınan risklerle dolu yolculuktur. Düzensiz göç eylemi, günümüzde ölüm ve daha iyi bir yaşam arasındaki tehlikeler çemberinden oluşmaktadır. Ülkelerin içinde bulunduğu şartların beraberinde getirdiği itici ve çekici unsurlar, kitleleri belirsizliklerle dolu yolculuklara sürüklemektedir. Düzensiz göç süreci, göçmen kaçakçılığı gibi olgular, taşıdığı hayati riskleri ve maddi sömürülme alanlarıyla mağduriyetlerden yeni mağduriyetler yaratmaktadır. Akdeniz’de yaşamını yitiren göçmenlerin sayısına ilişkin istatistik veriler ise göç olgusunun dramatik yönünü gözler önüne sermektedir. Aynı zamanda turistler ve düzensiz göçmenler arasında farklılaşan uygulamalar, sadece ülkeler arasındaki eşitsizlikleri göstermemekte aynı zamanda bireyler arası sınıf farklılıklarının ve tabakalaşmanın da bir tezahürü olarak ortaya çıkmaktadır. Filmdeki dramatik örneklerden hareketle günümüzde insanların daha iyi bir yaşam uğruna aldıkları riskler bir diğer ifadeyle göç sürecine ilişkin “engeller”, dünyadaki eşitsizliklerin, huzursuzlukların ve farklılıkların göstergelerinden birisi olarak yorumlanmıştır. Daha genel bir bakış açısıyla göç olgusu üzerinden, ülkelerin ya da toplumların yaşadığı krizlerin aslında küresel dünyanın krizleri olduğu ve bu sorunların ülkelerin tüm önlemlerine rağmen dalgalar halinde büyüyerek sınırları aşındıran sonuçlar yaratabileceği düşünülmektedir.

Kaynakça

Akçadağ, E. (2012). Yasa Dışı Göç ve Türkiye. BİLGESAM Bilge Adamlar Stratejik Araştırmalar Merkezi Raporu No: 42. İstanbul: Bilgesam Yayınları.

Aslanyürek, S. (2004). Senaryo Kuramı. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Atasü Topçuoğlu, R. (2016). Göç Yazınındaki Düzenli ve Düzensiz Göç Kavramları: İnsan Hakları Temelinde Bir Kavramsal Sorgulama. İnsan Hakları Yıllığı, 34, 1-20.

Balyemez, M. (2019). Tehdit ve Umut Algısı Çıkmazına Sıkışan Düzensiz Göçmenler ve KKTC'nin Göçmen Politikaları. IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, (5), 517-531. doi: 10.21733/ibad.626477

Bodur, M.Z. (2010). Ege'de Denizden Yapılan Yasa Dışı Göç ve Göçmen Profilleri, Göçmenlerin Geleceğe Yönelik Beklentileri ve Öngörüler. Güvenlik Stratejileri Dergisi, 6 (12), 103-135.

Bulut, Y., Akın, S., ve Karakaya, S. (2016). Mülteci Sorununa Nasıl Bakıldığına Dair Bir İnceleme. International Congress of Management Economy And Policy Proceedings Volume II (COMEP), 26-27 Kasım 2016, İSTANBUL, ss: 3016-3040.

Çağlayan, S. (2006). Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE), (17), 67-91.

Çaykara, Y.H. (2019). İtalya ve Türkiye'de Göçmen Kaçakçılığı. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Diken, B. ve Laustsen C.B. (2010). Filmlerle Sosyoloji. Sona Ertekin (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Foss, B. (2009). Sinema ve Televizyonda Anlatım Teknikleri ve Dramaturji. Mustafa K. Çerçeker (Çev.). İstanbul: Hayalbaz Kitap.

FRONTEX (2020). Situation at EU external borders – Arrivals down in first half of 2020. Erişim adresi: <https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/situation-at-eu-external-borders-arrivals-down-in-first-half-of-2020-UdNxM5>, (27.01.2021).

Furedi, F. (2017). Korku Kültürü: Risk Almamanın Riskleri (3. Basım). Barış Yıldırım (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Göksu, Y. ve Atik, O. (2016), Akdeniz'de Düzensiz Göçmenlik Sorununun Günöbirlik Gezi Tekneciliği Açısından Değerlendirilmesi. Atik O. ve Aktaş, G. (Ed.). III. Uluslararası Deniz Turizmi Sempozyumu: Girişimcilik ve Yeni Fikirler Bildiriler Kitabı içinde (ss. 441-457). 26-27 Şubat 2016 Dokuz Eylül Üniversitesi-İZMİR. doi: 10.18872/DEU.b.UDDS.2016.0027.

ILO (International Labour Office) (2004). Towards a fair deal for migrant workers in the global economy. Sixth item on the agenda. Report VI. International Labour Conference, 92nd Session, Geneva. Erişim adresi: <https://www.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc92/pdf/rep-vi.pdf>, (26.01.2021).

IOM (International Organization For Migration) (2021). Missing Migrant: Tracking deaths along migratory routes. Erişim adresi: https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean?migrant_route%5B%5D=1376&migrant_route%5B%5D=1377&migrant_route%5B%5D=1378, (01.02.2021).

IOM (International Organization For Migration) (ty). Migrant Smuggling, Trafficking in Persons, and White Slave Trafficking, What's the Difference? Erişim adresi: <https://rosanjoze.iom.int/site/en/blog/migrant-smuggling-trafficking-persons-and-white-slave-trafficking-whats-difference>, (01.02.2021).

İşcan Erdoğan, Y. (2019). Düzensiz Göç ve AB Kapsamında Geri Kabul Anlaşmaları, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Karabük Üniversitesi/Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Karabük.

Kalender, A.B. ve Özkan, S. (2018). Çağdaş Fransız Sinemasında Gaspar Noe: “Dönüş Yok” Filmi Üzerine Dramaturjik İnceleme. Eryılmaz B., Özlü, K. Keskin, Y. B. ve Yüçetürk, C. (Ed.). Sosyal Bilimlerde Güncel Akademik Çalışmalar-2018 içinde (ss.71-90). Ankara: Gece Kitaplığı.

Kayabaşı O. ve Kayabaşı, C. (2017), Doğu Akdeniz’de Yasadışı Göç Sorunu ve Bölgesel Düzeyde Alınan Önlemler. Köse, O. (Ed.), Geçmişten Günümüze Göç I içinde (ss. 485-504). Samsun: Canik Belediyesi Kültür Yayınları.

Koçak, O. ve Gündüz, R.D. (2016). Avrupa Birliği Göç Politikaları ve Göçmenlerin Sosyal Olarak İçerilmelerine Etkisi. Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (12), 66-91. doi: 10.17828/yalovasosbil.288377

Kolukırcık, S. (2014). Uluslararası Göç ve Türkiye: Yerel Uygulamalar ve Görünümler. Journal of World of Turks, 6 (2), 37-53.

Kolukırcık, S. ve Duru, G. (2020). Türkiye’deki Suriyeli Nüfusun Sosyal ve Mekansal Görünümü: Adana Suriyeliler Caddesi Örneği. Mediterreanean Journal of Humanities, X, 319-337. doi: 10.13114/MJH.2020.534

Lee, E.S. (1966). A Theory of Migration. Demography. 3 (1), 47-57.

Onur, F.H. (2003). Öteki Sorunsalının “Alterite” Kavramı Çerçevesinde Yeniden Okunması Üzerine Bir Deneme. H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 1 (2), 255-277.

ORSAM & The Black Sea International (2012). Küresel Göç ve Avrupa Birliği ile Türkiye’nin Göç Politikalarının Gelişimi. (Orsam Rapor No:123, The Black Sea International Rapor No: 22).

Özerim, G. (2014). Avrupa’da Göç Politikalarının Ulusüstüleşmesi ve Bir Güvenlik Konusuna Dönüşümü: Avrupa Göç Tarihinde Yeni Bir Dönem Mi? Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi, 5 (1), 11-48.

UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime) (2018). Global Study on Smuggling of Migrants 2018. United Nations Publication, Sales No. E.18.IV.9. Erişim Adresi: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/glosom/GLOSOM_2018_web_small.pdf, (03.02.2021).

UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime) (ty) Migrant Smuggling. Erişim adresi: <https://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/smuggling-of-migrants.html?ref=menuse>, (03.02.2021).

Ünal, S. (2014). Türkiye’nin Beklenmedik Konukları: “Öteki” Bağlamında Yabancı Göçmen ve Mülteci Deneyimi. Zeitschrift für die Welt der Türken, 6 (3), 65-89.

Kaynak Gösterimi / Cite This Article

APA: Gün, E. ve Tekemen, H. (2021). Akdeniz’de Düzensiz Göçler ve Göçmenler: Terraferma Filmi Örneği. *Sosyolojik Bağlam Dergisi*, 2(1), 64-76.

Gün, E. ve Tekemen, H. (2021). Akdeniz’de Düzensiz Göçler ve Göçmenler: Terraferma Filmi Örneği. *Journal of Sociological Context*, 2(1), 64-76.
